

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ**

**Кафедра технологій дистанційного навчання та цифрової дидактики
в дошкільній освіті**

ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.Г.КОРОЛЕНКА**

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТИ І НАУКИ

Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції

(2-3 березня 2023 року)

м.Харків

УДК 37.091.33:004

Головний редактор:

БОЙЧУК Юрій – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Редакційна колегія:

ВОРОЖБИТ-ГОРБАТЮК В.В – доктор педагогічних наук, професор, старший науковий співробітник Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В.В.Сташиса Національної Академії правових наук України.

ДОЦЕНКО С.О. – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри технологій дистанційного навчання та цифрової дидактики в дошкільній освіті, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ПОНОМАРЬОВА Н.О. – доктор педагогічних наук, професор, декан фізико-математичного факультету, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ТАРАРАК Н.Г. – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри теорії, технологій і методик дошкільної освіти, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ТАНЬКО Т.П. – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету дошкільної освіти, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ЧАПЛИГІНА А.Б. – доктор біологічних наук, професор, професор, завідувачка кафедри зоології, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ОЛЕФІРЕНКО Н.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри інформатики, Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

ШАПОВАЛОВА Олена – начальник редакційно-видавничого відділу ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 3 від 15 березня 2023 року)*

Цифрова трансформація освіти та науки : матеріали I Всеукраїнських науково-практичної конференції, 2-3 берез. 2023 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред.) та ін.]. – Харків, 2023. – 272 с.

У збірнику відображено тези I Всеукраїнської науково-практичної конференції, метою якої було об'єднання українських науковців для обговорення актуальних проблем цифровізації освіти і науки; обмін досвідом та науковими розробками, презентування своїх новаторських ідей, які можуть привернути увагу широкого кола фахівців і стати предметом дискусії.

Матеріали стануть у пригоді науковцям, учителям, докторантам, аспірантам, викладачам закладів вищої освіти, практичним працівникам у галузі освіти.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, 2023

Холтобіна О. СТВОРЕННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ ДЛЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	203
Чаплигіна А. ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ СЕРВІСІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ЗООЛОГІЇ ХРЕБЕТНИХ	206
Шишко І. ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН ДОШКИ CLEVER MATHS ЯК ЗАСІБ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	208
Zagura F. HARMONIZATION OF PROFESSIONAL DEVELOPMENT CONTENT OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS WITH THE NEEDS OF THEIR PROFESSIONAL ACTIVITY	213
 <i>Секція 4. Актуальні проблеми розвитку цифрових компетентностей і професійного розвитку сучасного педагога.</i>	
Візірякіна О. ТЕХНОЛОГІЇ, ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЙ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ДО МУЛЬТИМІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	217
Донік С. ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ В ЕПОХУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ: ПРОБЛЕМИ І РІШЕННЯ	220
Лахно Є. ІМІДЖ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ФАКТОР ЙОГО КОНКУРЕНТНОЗДАТНОСТІ.....	224
Лебедева В. ЦИФРОВИЙ КАБІНЕТ ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	226
Пономарьова Н. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ: ЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	231
Редзюк Н. ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	233
.	
Руднік О. ПИТАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА В ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	236

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ: ЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Наталія ПОНОМАРЬОВА

доктор педагогічних наук, професор, декан фізико-математичного факультету, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, м. Харків

В усьому світі протягом останніх трьох років через пандемію, карантинні обмеження, війну в Україні однією із найпоширеніших форм навчання на всіх рівнях освіти стало дистанційне. В цей період пройшли масову апробацію як теоретичні розробки вчених з проблем дистанційної освіти, так і відбулося широке впровадження засобів її здійснення – платформ дистанційного навчання, засобів комунікації, цифрових освітніх ресурсів різного призначення тощо. З огляду на це для всіх учасників освітнього процесу суттєво змінилися усі складові їх діяльності – як задачі, дії, операції, так і навіть потреби, мотиви, мета, зовнішня і внутрішня сторони.

Освітнє середовище в умовах дистанційного навчання має виражену специфіку, яка відображається, зокрема, у тому, яким чином має здійснюватися комунікація учасників освітнього процесу з огляду на необхідність дотримання її етичних норм. У зазначеному ракурсі важливо, що, як переконливо доводять дослідники та свідчить практичний досвід, саме етичний аспект взаємодії учасників освітнього процесу постає значущим у забезпеченні плідної співпраці вчителів, батьків та дітей на засадах взаємної довіри й поваги, яка є концептуальною засадою Нової української школи [1]. Так, у введеному у дію професійному стандарті учителя виокремлено емоційно-етичну компетентність, яка включає здатність конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу [2].

Дистанційна взаємодія учасників освітнього процесу вимагає опанування ними та дотримання етики та норм спілкування через електронну пошту, в месенджерах, в чатах, на платформах дистанційної освіти, в соціальних

мережах, на платформах відеоконференцій, що не може відбуватися стихійно, а потребує спеціальної підготовки учасників [3].

Щодо майбутніх учителів, то зазначені питання, на наш погляд, мають бути в належному обсязі включені до змісту навчальних дисциплін психолого-педагогічного спрямування та методичних дисциплін, передбачених освітніми програмами закладів вищої педагогічної освіти. При цьому, якщо вивчення психолого-педагогічних дисциплін закладає змістовне підґрунтя до формування відповідних складових емоційно-етичної компетентності, то методичні дисципліни забезпечують їх поглиблення та розвиток.

Актуальною новацією постає також модернізація у розглядуваному розрізі і програм педагогічних практик, які взагалі в сучасних умовах мають обов'язково включати проблематику організації та проведення дистанційного навчання в закладах освіти. Так, наприклад, програма педагогічної практики в закладах загальної середньої та спеціалізованої освіти здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої педагогічної освіти спеціальності 014 Середня освіта (за спеціалізаціями) може бути розширена у модулі з організаційної роботи – аналізом засад організації взаємодії учасників освітнього процесу в умовах дистанційного навчання; у модулі з навчально-методичної роботи – ознайомленням із досвідом вчителя-предметника щодо впроваджуваних норм спілкування з учнями у дистанційному навчанні; у модулі з виховної роботи – консультацією класного керівника щодо етики дистанційної взаємодії учасників освітнього процесу тощо.

Таким чином, запропоновані заходи допоможуть підготовці успішного учителя – який незалежно від форми навчання зможе забезпечити продуктивну комунікацію учасників освітнього процесу на засадах етики та норм спілкування.

Література:

1. Концепція Нової української школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 20.02.2023).

2. Вчитель закладу загальної середньої освіти. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=22469103-4e36-4d41-b1bf-288338b3c7fa&title=RestrProfesiinikhStandartiv> (дата звернення: 20.02.2023).

3. Пономарьова Н. О., Майстриук І. С. Етика взаємодії учасників освітнього процесу за умов впровадження дистанційного навчання. URL: https://drive.google.com/file/d/1Gkp_xVM6UrqoCNPZvPXS7Lk1yeHtR02H/view (дата звернення: 20.02.2023).

ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Наталія РЕДЗЮК

Аспірантка III курсу, н.п. 015 «Професійна освіта», Університет Григорія Сковороди в Переяславі, м. Переяслав

Пандемія Covid-2019, повномасштабне вторгнення росії в Україну, призвели до вимушеного переходу навчальних закладів на дистанційне навчання. Абсолютний перехід на цифрову педагогіку в навчальних закладах зумовив необхідність посилення цифрової компетентності майбутніх педагогів професійного навчання, що викликає труднощі здебільшого у викладачів гуманітарних дисциплін.

В умовах пандемії проблеми дистанційної освіти, які були присутні в освітніх закладах до поширення коронавірусу, посилилися [3]. «Після (Covid-19) та його величезного впливу на освітню галузь, занепокоєння щодо цифрової компетентності досягла нового рівня [7]».

Наприклад, Заклади Вищої Освіти не були готові до повного переходу на дистанційне навчання [1]. Необхідність адаптуватися до постійного проведення дистанційних лекцій і семінарів, комунікації зі студентами також є викликом для викладачів [4]. Серед труднощів дистанційної освіти є недоліки в навчанні викладачів цифровим навичкам, що призводить до збільшення